

занов. // Методы интенсивного обучения иностранным языкам. – М. : МГПИИЯ, 1977. – Вып. 3. – С. 101

5. Румянцева И.М. Психология речи и лингвопедагогическая психология / Румянцева И.М. – М. : ПЭР СЭ; Логос, 2004. – 319 с.

Проанализирована специфическая динамика суггестопедических подходов при обучении иностранным языкам в XX – нач. XXI вв. Особое внимание уделено анализу проблемных аспектов использования case study approach в украиноязычной студенческой аудитории в курсе «Деловой английский язык» на продвинутом этапе.

Профильноориентированный английский язык, принципы обучения, упражнения.

The article deals with peculiar dynamics analysis of suggestopedic approach to foreign language teaching in XX – early XXI. The author of the article puts an emphasis on challenges outbreak of case study approach to advanced Business English course for Ukrainian-speaking students.

Field-specific English, teaching principles, practice.

УДК 81'243:378.2(100)

ВИДИ МІЖНАРОДНИХ ІСПИТІВ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

**М.Є. Люлько, Л.О. Шанаєва-Цимбал, старші викладачі
А.В. Манелюк, викладач**

Досліджено види міжнародних іспитів з англійської мови. Розглянуто їх класифікацію згідно з міжнародними стандартами. Проаналізовано особливості та переваги кожного з них для тих, хто планує навчання чи роботу закордоном. Звернено увагу на структуру та рівень складності найважливіших міжнародних іспитів.

Міжнародні іспити, складання іспиту, англійська мова, навчальні заклади, екзаменаційна рада, сертифікат, рівень, вимоги

© М.Є. Люлько, Л.О. Шанаєва-Цимбал,
А.В. Манелюк, 2013

Майже всі з нас при слові «іспит» відчувають хвилювання і, навіть, страх. Тому не дивно, що перспектива скласти міжнародний іспит з іноземної мови примушує панікувати багатьох бажаючих навчатись чи працювати за кордоном.

Але це сувора необхідність. У зарубіжних вищих навчальних закладах, куди приймають без вступних іспитів, одна умова є незмінною – підтвердження знання мови. Таким підтвердженням є сертифікат про складання якого-небудь з міжнародних іспитів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Зростаюча кількість людей, які бажають скласти міжнародні іспити з англійської мови потребує більш докладної інформації щодо їх класифікації, особливостей та необхідного рівня підготовки. Багато мовних шкіл в Україні та за кордоном публікують у періодичних виданнях та на власних сайтах статті щодо програм підготовки до складання міжнародних іспитів, які вони надають. Також питання підготовки та складання міжнародних мовних іспитів освітлюють деякі вітчизняні та зарубіжні автори. Наприклад, Людмила Городецька та Андрій Буховцев у своїй статті «Система Кембриджських тестів по англійському мові» систематизують існуючі Кембриджські тести, розкривають особливості кожного з них, інформують про структуру, знання та навички, які перевіряються. Також даються поради щодо необхідного рівня знань для складання іспитів відповідного рівня.

Олег Рідкоус у статті «Обзор международных тестов» робить стислий аналіз міжнародних мовних іспитів, які можна скласти в Україні і за кордоном [3].

Джо Томлінсон у статті «Which English Language Test Is Right for You?» аналізує міжнародні мовні тести і критерії їх оцінювання, а також для чого необхідні результати кожного з них. Також розглядаються основні моменти підготовки до іспитів і їх структура. В статті освітлюються загальні стандарти на всіх етапах мовного тестування.

Джеймс С. Джонстон у статті «New standards: MBA students.» класифікує та освітлює іспити, складання яких необхідне для навчання та роботи в сфері бізнесу.

Мета дослідження – розгляд стандартів, згідно з якими розроблено міжнародні іспити з англійської мови, наведення їх найбільш повної класифікації, аналіз їх структури, рівня складності та інших особливостей, розгляд доцільності складання кожного з них для бажаючих навчатись чи працювати за кордоном.

Виклад основного матеріалу. Справа ускладнюється тим, що іспитів багато, особливо з англійської мови. І не всі вони однаково котуються. У кожного навчального закладу і у кожної країни – свої вимоги. Буде прикро, якщо ви, наприклад, «успішно складете

TOEFL, а в університеті, куди ви прагнете вступити вимагають IELTS або CAE.» [4, 5].

Міжнародні іспити з іноземних мов з'явилися не так давно, їх мета – не допустити у вищі навчальні заклади та установи людей, які не можуть спілкуватись.

В екзаменаційних центрах вам також пояснять, «що вивчення іноземних мов сприяє розвитку особистості, а записавшись на іспит ви набуваєте впевненості у собі та отримуєте стимул до подальших занять.» [2]. Але в наш час мало хто може дозволити собі прийти на іспит, користуючись лише такими причинами, тому що міжнародні іспити потребують витрат не лише часу, сил і нервів, а й грошей. Тому кожен намагається зробити правильний вибір.

В 1989 році з ініціативи екзаменаційних рад Кембриджського та Саламанкського університетів була утворена ALTE – Європейська асоціація екзаменаційних рад з іноземних мов. Нині до неї входить 27 організацій, які представляють 24 європейські країни. Кожна організація розробляє іспити і видає сертифікати, які підтверджують знання мови своєї країни на тому чи іншому рівні.

Мета такого об'єднання в так званій «конвертованості» кваліфікацій. Робоча сила в Європі почала вільно пересуватись із однієї країни до іншої, тому і працівники, і роботодавці зацікавлені як в правильній оцінці знань, які підтверджуються сертифікатом про володіння мовою, так і в тому, щоб мовні кваліфікації, отримані в різних країнах Євросоюзу були співвідносні. Тому, першочерговим завданням ALTE була розробка загальних стандартів на всіх етапах мовного тестування, встановлення єдиних рівнів і критеріїв оцінки володіння мовою для всіх європейських країн.

У всіх мовних школах існують рівні складності, на основі яких будується викладання. Але в різних школах їх кількість може варіюватись залежно від розміру школи, вимог до знань і процедури розподілу студентів по групах.

ALTE розробила офіційну шкалу, яка діє в більшості європейських країн. Вона складається з п'яти рівнів знання мови:

- початковий (Elementary);
- середній нижчого ступеня (Lower Intermediate);
- середній вищого ступеня (Upper Intermediate);
- підвищений нижчого ступеня (Lower Advanced);
- підвищений вищого ступеня (Upper Advanced).

Кожному з них відповідають певні міжнародні іспити. При цьому слід пам'ятати, що для серйозного навчання і роботи використовують лише сертифікати четвертого та п'ятого рівня. Всі інші можуть бути лише проміжним етапом, або засобом самоперевірки.

За функціональною ознакою міжнародні іспити можна поділити на три категорії:

- для вступу в іноземний вуз або роботи закордоном;
- для вузькопрофесійної діяльності;
- для самоперевірки.

До першої групи належать іспити, які перевіряють загальне володіння мовою; до другої – різні мовні тести для професійних цілей. До третьої – іспити проміжних рівнів.

Найпопулярнішим іспитом у нашій країні донині був TOEFL (*Test of English as a Foreign Language*) – стандартизований іспит з англійської мови як іноземної, розроблений американською компанією ETS (Educational Testing Service). В усьому світі процес реєстрації, оплати, обробки та оголошення результатів відбувається за стандартною схемою. Результати TOEFL є обов'язковими для вступу до більш ніж 2400 коледжів та університетів США, Канади та інших англomовних країн. Крім того, урядові організації, освітні програми та органи, які видають ліцензії та сертифікати вимагають результати складання TOEFL для визначення рівня володіння мовою. Цей тест для тих, хто має намір продовжити освіту в вузах США і Канади чи приєднатися до програми MBA, а також тих, кому американський варіант англійської необхідний для виконання службових обов'язків.

Він дещо відрізняється від інших міжнародних іспитів. По-перше, це екзамен з американської англійської. По-друге, в ньому не перевіряється усне мовлення, а лише навички читання, письма і розуміння – пасивне володіння мовою. По-третє, він існує як на папері, так і в комп'ютерному варіанті. І нарешті, він дійсний лише протягом двох років. Якщо за цей час ви нікуди не вступили і не влаштувались на роботу – вам доведеться скласти його ще раз.

Курс підготовки до TOEFL проводять викладачі, в яких є міжнародні сертифікати (DELTA, CELTA, IHC) і, які мають великий досвід навчання студентів на спеціалізованих курсах підготовки до TOEFL. Підготовка відбувається згідно з форматом іспиту за американськими навчальними посібниками.

Комп'ютеризований варіант TOEFL складається з чотирьох секцій: Listening, Structure, Reading і Writing. Перші дві секції є computer-adaptive, що означає, що той, хто складає тест отримує запитання залежно від його рівня підготовки. Перше запитання – як правило запитання середньої складності, наступні залежать від правильності відповіді на попереднє. В секціях Listening і Structure відповідь можна змінювати доки ви не зробите остаточний вибір. Після того, як ви перейшли до наступного запитання, ви не можете повернутися до попереднього. Для отримання офіційного результату

складання іспиту необхідно відповісти мінімум на одне запитання в кожній секції та написати есе.

TOEFL неможливо не скласти. В будь-якому випадку ви наберете певну кількість балів, але з низьким балом вас нікуди не візьмуть: прохідним вважається результат не менше 600 балів.

Останнім часом все більшої популярності набирає IELTS – міжнародна система перевірки знання англійської мови (Academic Module) – іспит, створений в 1990 році для іноземців, які бажають отримати освіту або стажуватися в Великобританії, Австралії, Новій Зеландії. Його також визнають у багатьох вузах США, Канади, Данії та багатьох інших країн. Є й другий різновид цього іспиту – General Module з менш високими вимогами. Сертифікат про складання General Module задовольнить імміграційні комісії багатьох країн і підійде тим, хто збирається працювати за кордоном.

Результати цього тесту дійсні протягом двох років. Кураторами IELTS є Британська рада та екзаменаційна рада Кембриджського університету, якими також розроблені відомі Кембриджські іспити.

Тест IELTS складається з чотирьох частин: аудіювання, читання, письма та співбесіди. Оцінка тесту IELTS проводиться за дев'ятибальною системою, починаючи з одного бала (нульове володіння мовою) і закінчуючи дев'ятьма балами (професійне володіння мовою).

Іспити кембриджського університету Cambridge ESOL (*English For Speakers of Other Languages*) включають п'ять тестів на визначення рівня володіння англійською мовою (KET, PET, FCE, CAE, CPE) і три тести на знання ділової англійської (BEC Preliminary (1), BEC Vantage (2), BEC Higher (3)). Кожен Кембриджський іспит розраховано на кандидатів з певним рівнем володіння англійською мовою.

Key English test (KET) – це перший рівень Кембриджського іспиту на знання англійської мови. Оцінюються навички письмового та усного спілкування на побутовому рівні. Почати підготовку до KET можна після досягнення рівня Intermediate згідно з загальноприйнятою класифікацією. Цей іспит визначає чи може кандидат використовувати базову письмову і розмовну англійську мову в повсякденному житті: говорити на елементарній мові, розуміти прості тексти, спілкуватись у знайомих ситуаціях, розуміти короткі інструкції та накази. Тест перевіряє навички читання, письма, аудіювання і говоріння та сприяє розвитку практичних навичок, необхідних для подорожей, навчання та роботи. KET –це крок до складання іспиту більш високого рівня – PET. KET має три модулі: читання і письмо – цей модуль оцінює здатність читати і розуміти основну ідею, незнайомі

слова і структури із контексту. Також потрібно продемонструвати використання структур, написання слів і пунктуації.

- аудіювання – цей модуль перевіряє здатність розуміти записи (об'яви, монологи) з метою вилучення необхідної інформації;
- говоріння – цей модуль оцінює вміння брати участь у бесіді з екзаменатором та іншим кандидатом. Необхідно відповісти на запитання про себе та вільно говорити про свої уподобання. Primary English test (PET) також має три модуля:

- читання і письмо – тут слід розуміти головні ідеї текстів, розуміти незнайомі слова і структури із контексту. Також потрібно написати листа чи твір;

Після складання CAE ви отримуєте сертифікат, який дозволяє претендувати на роботу з активним використанням англійської мови чи вступати до британських вузів та коледжів.

Сертифіката FCE достатньо для вступу в технічні вузи чи прийому на роботу на адміністративні, секретарські та управлінські посади.

І нарешті, CPE, який підтверджує професійне володіння мовою і визнається всіма університетами і комерційними закладами англійськомовних країн. Кембриджські іспити складаються один раз назавжди і не мають терміну давності.

У свою чергу CAE є найпопулярнішим, тому що він виконує роль «своєрідного містка» [5] між FCE (володіння мовою на рівні користувача) та CPE (володіння мовою майже на рівні освіченого носія). CAE складається із п'яти частин:

- читання : тексти в цьому розділі – неадаптовані, які беруться із газет та журналів. Перевіряється здатність кандидатів розуміти тексти взагалі і в деталях, знаходити в них необхідну інформацію та інші навички;

- письмо: в цьому розділі оцінюється вміння на задану тему, в певному обсязі і з урахуванням наведеної інформації, яка знаходиться в запитанні, використання мови: мета цього розділу – оцінити мовний запас кандидата та його володіння граматичними структурами англійської мови;

- аудіювання: перевіряється здатність кандидатів сприймати інформацію на слух на середньому рівні володіння мовою;

- усний тест: цей розділ складається в парі з іншим кандидатом і оцінюється двома екзаменаторами, один із яких направляє діалог і дає завдання, а інший, не втручаючись у дискусію, лише оцінює знання.

Як зазначалося вище, до другої групи належать іспити, які перевіряють володіння професійною лексикою, в першу чергу – бізнес-

лексикою. Наприклад, іспити, які також розроблені Кембриджською екзаменаційною радою: BEC1, 2 і 3.

Тут від вас вимагається продемонструвати володіння читанням, письмом, аудіюванням і усним мовленням у робочих ситуаціях. А саме вміння розуміти ділові тексти, кореспонденцію, рекламу, статті тощо, писати листи і звіти, сприймати на слух ділові монологи і діалоги, обговорювати пов'язані з роботою теми. При вступі до бізнес-шкіл і при прийомі на роботу котуються сертифікати BEC 2 і 3.

Всюди визнаються також результати іспитів з бізнес-англійської (EFB), англійської для працівників сфери туризму (WEFT) і для викладачів бізнес-англійської (FTBE). Всі їх проводить екзаменаційна рада Лондонської торгово-промислової палати (LCCIEB), але скласти їх можна лише в Британії.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Взагалі, за кордоном, особливо в англomовних країнах, будь-який іноземець, який бажає отримати роботу в сфері, яка потребує високої кваліфікації має продемонструвати мовну компетентність. Мовні іспити, крім викладачів іноземної мови та працівників сфери туризму, мусять також складати лікарі, юристи, бухгалтера, інженери.

Видавництва зарубіжних країн випускають велику кількість посібників з підготовки до міжнародних іспитів. Ці посібники складаються згідно зі структурою кожного іспиту, включають у себе завдання, подібні до тих, які ви будете виконувати на іспиті і призначені для самостійних занять. Також з цією метою розроблено багато корисних сайтів, а також ви можете знайти викладача, який буде відпрацьовувати з вами ваші слабкі місця, виправляти помилки та давати поради.

Якщо ж ви починаєте з нуля, або ваш рівень володіння мовою початковий – вам потрібно спочатку пройти курси загальної мовної підготовки. Для самоперевірки ви можете спочатку скласти іспит на рівень нижчий, ніж вам потрібен. Один із варіантів – мовні курси за кордоном. До речі, багато зарубіжних мовних шкіл одночасно є й екзаменаційними центрами.

Актуальними напрямками подальшої розробки окресленої проблеми є подальша систематизація та аналіз міжнародних мовних тестів, враховуючи можливі зміни в їх структурі та процедурі складання, а також розробка програм підготовки до іспитів різного рівня.

Список літератури

1. Городецкая Л. Система Кембриджских тестов по английскому языку / Л. Городецкая, А. Буховцев // Обучение за рубежом. – 2010. – №4. – С. 25.
2. Ридкоус О. Обзор международных тестов / О. Ридкоус // Обучение за рубежом. – 2000. – № 7. – С. 12.

3. Матеріали міжнародної мовної школи LSI (Language Studies International). [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.languageconsse.net/ru/school_lsi_landuaye_studies_international_runich.php3

4. James C. Johnston. – New standards: MBA students. Business Spotlight, №1, 2007.

5. Jo Tomlinson. – Which English Language Test Is Right for You?. <http://EzineArticles.com>

Исследованы виды международных экзаменов по английскому языку. Рассмотрена их классификация согласно международным стандартам. Проанализированы особенности и преимущества каждого из них для тех, кто планирует обучение или работу за рубежом. Обращено внимание на структуру и уровень сложности наиболее важных международных экзаменов.

Международные экзамены, сдача экзамена, английский язык, учебные заведения, экзаменационный совет, сертификат, уровень, требования.

The types of international English language exams and their classification according to international standards are considered. The article analyses their special features and advantages of each for those who intend to study or work abroad. The article also pays attention to the structure and difficulty level of the most important international language exams.

International exams, to take exams, English language, educational establishment, examinational council, certificate, level, requirements